

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

БУДЬКО Ігор Романович

УДК 37.014.15:378

ДИСЕРТАЦІЯ

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

Спеціальність 25.00.02 – механізми державного управління

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата наук (доктора філософії)
з державного управління

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ І. Р. Будько

Науковий керівник: ПРИХОДЬКО Ігор Павлович, доктор наук з державного
управління

Дніпро – 2019

АНОТАЦІЯ

Будько І. Р. Державне регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук (доктора філософії) з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Дніпро, 2019.

Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню теоретичних, методичних засад державного регулювання інноваційної діяльності у закладах вищої освіти та розробці практичних пропозицій щодо удосконалення державного регулювання інноваційної діяльності у закладах вищої освіти України.

Науково обґрунтовано нову місію закладів вищої освіти і становлення університету підприємницького типу як соціально-економічного явища. Обґрунтування нової місії закладів вищої освіти і становлення університету підприємницького типу як соціально-економічного явища дозволило розробити пізнавальну модель інституційних функцій і ролей закладом вищої освіти на основі виділення освітньої, наукової та підприємницької функцій університету та сфер їх перетину, в тому числі визначено ролі, які реалізуються закладом вищої освіти у суспільстві та економіці, і проміжні сфери взаємодії основних функцій (“наука-освіта”, “освіта-підприємництво”, “наука-підприємництво”), що дозволяє проводити порівняльний аналіз і оцінку закладів вищої освіти в різних інноваційних системах на різних стадіях свого розвитку. Визначено концептуальні засади функціонування сучасних закладів вищої освіти підприємницького типу як складової частини інноваційної системи шляхом уточнення функцій держави і закладів вищої освіти у забезпеченні розвитку інноваційної системи;

Розкрито сутність поняття “інноваційна діяльність закладів вищої освіти” як об’єкта державного регулювання, що спрямована на: створення і

комерціалізацію на ринку ідей, технологій, послуг, видів продукції з метою поліпшення соціально-економічного розвитку регіону і країни загалом; підготовку висококваліфікованих спеціалістів, здатних ефективно працювати в ринкових умовах інноваційної економіки; розробку, упровадження та використання в освітній діяльності інноваційних методів, підходів, технологій навчання; “інноваційний заклад вищої освіти” як університет підприємницького типу, основними завданнями якого є використання освітньої, наукової та інноваційної діяльності під час підготовки фахівців нового покоління, а також комерціалізація отриманих знань і наукових досліджень з метою поліпшення соціально-економічного розвитку регіону і країни загалом.

Узагальнено досвід іноземних країн щодо державного регулювання закладів вищої освіти. Визначено пріоритетні напрями державного регулювання інноваційної діяльності ЗВО в Україні з урахування досвіду провідних країн світу, серед яких: розвиток взаємодії університетів, наукових установ і бізнесу; удосконалення системи оподаткування; удосконалення фінансування інновацій; зміна організаційної моделі університетів та форми управління університетами за корпоративним принципом.

В роботі проаналізовано стан і тенденції державного регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти та з’ясовано проблемні сфери, що потребують активізації управлінських заходів. У процесі дослідження констатовано, що сучасний стан економіки, яка заснована на інноваційному розвитку, потребує нових підходів і методів державного регулювання діяльності закладів вищої освіти, які виступають основними учасниками інноваційної діяльності. З’ясовано проблемні сфери, що потребують активізації управлінських заходів. Зазначено, що інноваційна діяльність закладів вищої освіти пов’язана з багатьма труднощами, подолання яких є масштабною проблемою і потребує комплексного системного підходу. Розв’язання окресленої проблеми на такому рівні по змозі лише державі, що зацікавлена в інноваційному розвитку закладів вищої освіти, оскільки

інновації є визначальним фактором, який впливає на конкурентоспроможність держави. Узагальнено історичну ретроспективу державного регулювання комерціалізації технологій закладів вищої освіти.

В дисертаційній роботі проаналізовано передумови для інноваційного розвитку системи вищої освіти в Україні та запропоновано механізм управління інноваційною діяльністю за критерієм ефективності упровадження інновацій, який передбачає послідовні вісім етапів. Послідовна реалізація таких етапів дозволяє охопити увесь перелік робіт та всі елементи інноваційного ланцюжка зі створення інноваційної продукції, а також організувати ефективний менеджмент інноваційних процесів у закладах вищої освіти з урахуванням критерію мінімізації витрат на створення та упровадження інновацій.

Визначено методичні підходи до формування механізму державного регулювання інноваційним розвитком системи вищої освіти шляхом адаптації концепції “гнучкого управління”, що передбачає застосування державно-приватного партнерства, як механізму реалізації інноваційної політики щодо розвитку системи вищої освіти, та забезпечує: підвищення якості та доступності освітніх послуг; комерціалізацію результатів науково-дослідної роботи; розвиток соціальної відповідальності бізнесу; підвищення рівня затребуваності випускників закладів вищої освіти бізнес-структурами; підвищення якості трудових ресурсів, зростання інноваційної активності бізнесу тощо; визначення функцій реалізованих партнерством: ресурсної, майнової, відтворювальної, організаційної, інституційної, інтегрованої, інноваційної, соціальної; обґрунтування його стратегічних цілей та завдань..

Надано пропозиції щодо удосконалення державної політики стимулювання інноваційного розвитку закладів вищої освіти шляхом обґрунтування та розкриття стратегічного напрямку розвитку інноваційної діяльності закладу вищої освіти, а саме: його інтеграція в економічний простір регіону, що дозволило визначити інструментарій державного управління кластеризації соціально-економічного простору регіону, який представлений

як два самостійні, але взаємопов'язаних блоки: заходи, що забезпечують модернізацію алгоритмів використання інструментів, які вже застосовуються органами державної влади; заходи щодо оновлення цього інструментарію.

Ключові слова: система вищої освіти, заклади вищої освіти, інноваційна діяльність, державне регулювання, механізми державного регулювання.

ANNOTATION

Budko I. R. State regulation of innovative activity of institutions of higher education. - Manuscript.

Thesis for Phd in Public Administration, specialty 25.00.02 - Mechanisms of Public Administration. Dniprovsky State Agrarian and Economic University. Ministry of Education and Science of Ukraine, Dnipro, 2019.

The dissertation is devoted to the substantiation of theoretical, methodical principles of state regulation of innovation activities in institutions of higher education and the development of practical proposals for improving the state regulation of innovation activity in higher education institutions of Ukraine.

The new mission of institutions of higher education and establishment of the university of entrepreneurial type as a social and economic phenomenon is scientifically substantiated. The rationale for the new mission of higher education institutions and the establishment of the university of entrepreneurial type as a socio-economic phenomenon allowed to develop a cognitive model of Institutional Functions and Roles of the Higher Education Institution based on the identification of the educational, scientific and entrepreneurial functions of the University and their spheres of intersection, which are realized by the institution of higher education in society and economy, and intermediate spheres of interaction of the main functions (“science-education”, “education-entrepreneurship”, “science-entrepreneurship”), which allows conducting a comparative analysis and assessment of institutions of higher education in various innovation systems at different stages

of its development. The conceptual foundations of the functioning of modern institutions of higher education of the entrepreneurial type as an integral part of the innovation system are determined by specifying the functions of the state and institutions of higher education in ensuring the development of the innovation system.

The essence of the concept “innovative activity of institutions of higher education” as the object of state regulation is aimed at: creation and commercialization in the market of ideas, technologies, services, types of products in order to improve the socio-economic development of the region and the country as a whole; training of highly skilled specialists able to work effectively in the market conditions of the innovative economy; development, introduction and use in educational activity of innovative methods, approaches, technologies of training; “Innovative institution of higher education” as an university of entrepreneurial type whose main tasks are the use of educational, scientific and innovative activities in the training of specialists of the new generation, as well as the commercialization of the knowledge and research to improve the socio-economic development of the region and the country as a whole.

Generally, the experience of the foreign countries on the state regulation of higher educational institutions. The priority directions of state regulation of innovation activity of institutions of higher education in Ukraine are determined taking into account the experience of the leading countries of the world, among them: development of cooperation between universities, scientific institutions and business; improvement of the taxation system; improvement of financing of innovations; change of organizational model of universities and forms of university management according to the corporate principle.

The article analyzes the state and trends of state regulation of innovative activity of institutions of higher education and finds the problem areas that require the revitalization of management measures. In the course of the study, it was stated that the current state of the economy based on innovative development requires new approaches and methods of state regulation of the institutions of higher education,

which are the main participants of innovation activity. The problem areas, which require management measures to be activated, are identified. It is noted that innovative activity of institutions of higher education is associated with many difficulties, the overcoming of which is a large-scale problem and requires a comprehensive system approach. The solution of the outlined problem at such a level is only possible for a state interested in the innovative development of the institutions of higher education, since innovation is a determining factor contributing to the competitiveness of the state. A historical retrospective of the state regulation of the commercialization of technologies of higher education institutions is assessed and the current state is assessed.

In the dissertation the preconditions for the innovative development of the higher education system in Ukraine are analyzed and the mechanism of management of innovative activity according to the criterion of efficiency of introduction of innovations is offered, which involves successive eight steps. The consistent implementation of such stages allows us to cover the entire list of works and all elements of the innovation chain for the creation of innovative products, as well as to organize effective management of innovation processes in higher education institutions, taking into account the criterion of minimizing the costs of creating and implementing innovations. The methodical approaches to the formation of the mechanism of state regulation of innovative development of the system of higher education through the adaptation of the concept of “flexible management”, which involves the use of public-private partnership as a mechanism for implementing innovation policy on the development of higher professional education system, is determined, and provides: improving the quality and accessibility of educational services; commercialization of the results of research work; development of social responsibility of business; Increasing the demand for graduates of higher education institutions by business structures; increase of quality of labor resources, growth of innovative activity of business; definition of functions implemented by the partnership: resource, property, reproductive, organizational, institutional, integrated, innovative, social; justification of its strategic goals and tasks. Proposals

for the improvement of the state policy of stimulating innovative development of higher education institutions by providing substantiation and disclosure of the strategic direction of the development of innovation activity of the institution of higher education, in particular: its integration into the economic space of the region, has made it possible to determine the tools of state management of clusterization. socio-economic space of the region, which is presented as two independent but interconnected blocks: measures that provide modernization algorithms using tools that are used by public authorities; take action on updating this toolkit.

Key words: higher education system, institutions of higher education, innovation activity, state regulation, mechanisms of state regulation.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Будько І. Р. Кластеризація як механізм інноваційного розвитку вищого навчального закладу. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2016. № 12. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua>.
2. Будько І. Р. Іноземний досвід державного регулювання інноваційної діяльності в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2018. № 5. С. 37 – 41.
3. Будько І. Р. Вищі навчальні заклади як складова частина національної інноваційної системи. *Держава та регіони. Сер. Державне управління*. 2017. № 4. С. 83 – 88.
4. Будько І. Р. Передумови для інноваційного розвитку системи вищої професійної освіти в Україні. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Сер. Державне управління*. Вип. 2 (9). 2018. С. 245 – 254.

5. Будько І. Р. Формування механізму державного регулювання інноваційним розвитком системи вищої професійної освіти на регіональному рівні. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 31. С. 200 – 205

6. Будько І. Р. Інституціональні проблеми розвитку сектора вищої освіти у Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 5. С. 68 – 73.

Публікації у наукових періодичних виданнях інших держав:

7. Будько І. Р. Сфери інноваційної діяльності ВУЗа в умовах сучасної економіки знань. *East journal of security studies*. 2018. Vol.1 (3). P. 1 – 11.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Будько І. Р. Формування інноваційної стратегії ВНЗ. *Актуальні проблеми управління та економічного розвитку в умовах інформатизації суспільства* : матеріали наук.-практ. конф., 20 груд. 2016 р. Київ. С.89 – 90.

9. Будько І. Р. Сфери інноваційної діяльності ВНЗ. Матеріали регіональної науково-практичної конференції «Університет – центр формування духовності, патріотизму та інтелігентності (95-річчю ДДАЕУ присвячується)» / МОН України, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Кафедра філософії, соціології та історії; [редкол.: А. С. Кобець (відп. ред.)] та ін. Дніпро : ТОВ “ДСГ-ПРІНТ”, 2017. Вип. 7 С. 201 – 203.

10. Будько І. Р. Государственное регулирование развития науки и инновационной деятельности *Актуальные проблемы общественных наук* : материалы XXVIII Междун. научн. конф., 12. окт. 2017 Тбилиси. С.74 – 76.

11. Будько І. Р. Роль держави у становленні університетів підприємницького типу. *Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи*: матеріали

VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет - конф., 26-27. жовт. 2017 р.
Дніпро. С.71 – 72.

12. Будько І. Р. Державна політика в сфері вищої школи. *Теорія і практика розвитку наукових знань*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 29 – 30 груд. 2018 р. Київ : МЦНД, 2018. Ч. 1. С.5 – 6.

13. Будько І. Р. Формування інноваційної стратегії закладу вищої освіти. *Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи*: матеріали науково-практичної конф., 28. лют. – 02 бер. 2018 р. Дніпро. С.98 – 100.

14. Будько І. Р. Фактори, що стримують інноваційний розвиток закладів вищої освіти. *Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи*: матеріали науково-практичної конф., 12 бер. – 15 бер. 2019 р. Дніпро. С.81 – 82.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	2
ВСТУП	13
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	22
1.1. Нова місія закладів вищої освіти і становлення університету підприємницького типу як соціально-економічного явища	22
1.2. Інноваційна діяльність закладів вищої освіти як об'єкт державного регулювання	46
1.3. Іноземний досвід державного регулювання інноваційної діяльності	75
Висновки до розділу 1	94
РОЗДІЛ 2. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСНОВНИХ СФЕР ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	96
2.1. Державне регулювання інноваційної діяльності в освітньому процесі України	96
2.2. Державне регулювання науково-дослідної діяльності у закладах вищої освіти України	114
2.3. Державне регулювання комерціалізації технологій закладів вищої освіти України	129
Висновки до розділу 2	146
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	149
3.1. Передумови для інноваційного розвитку системи вищої освіти в Україні	149
3.2. Формування механізму державного регулювання інноваційним розвитком системи вищої освіти	166

3.3. Удосконалення державної політики стимулювання інноваційного розвитку закладів вищої освіти	184
Висновки до розділу 3	199
ВИСНОВКИ	203
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	207
ДОДАТКИ	231

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах економіки знань заклади вищої освіти функціонують як організації підприємницького сектору, тобто набувають ознак підприємницького університету. Заклади вищої освіти реалізують не лише освітянські функції, виконують фундаментальні та прикладні дослідження, вони стають активними інституційними суб'єктами в інноваційних системах. Це зумовило становлення і розвиток такого явища як підприємницький університет, який поєднує у собі освіту і науку та генерує ідеї у взаємодії з бізнесом під керівництвом держави, яка формує нормативно-правову базу.

Як наслідок заклади вищої освіти, з одного боку, постали перед потребою проведення інноваційної діяльності, а з іншого зустрілися з перешкодами, що притаманні системі вищої освіти і безпосередньо таким закладам. Прагнення закладів вищої освіти зайняти передові позиції у конкурентній боротьбі закономірно потребує збільшення їх фінансування. Однак бюджетних коштів на стрімке розгортання інноваційної діяльності закладів вищої освіти недостатньо. В таких умовах заклади вищої освіти потребують використовувати всі наявні можливості для розширення кола зовнішніх замовників власних послуг та брати на себе відповідальність щодо фінансування власної діяльності. Ефективним джерелом залучення фінансових ресурсів стає науково-дослідницька діяльність та комерціалізація інноваційних продуктів, що створюються закладами вищої освіти. Окрім того, здійснення інноваційної діяльності дозволяє залучити фінансові ресурси бізнесу, населення, а це, у свою чергу, сприяє розвитку інноваційної діяльності таких закладів.

Досвід роботи закладів вищої освіти в ринкових умовах показує, що для подальшого вдосконалення діяльності потрібно розширення їхніх можливостей під час здійснення економічної діяльності. Такими можливостями є збільшення різноманіття форм, типів організацій, що

здійснюють освітню діяльність, залучення додаткових фінансових ресурсів, розширення напрямів використання закріпленого і заробленого майна, уточнення режиму оподаткування різних видів діяльності, що здійснюється закладами вищої освіти. Однак заклади вищої освіти самостійно розв'язати таке завдання не можуть, адже чинні у цій сфері обмеження, передусім, пов'язані з законами, що приймаються державою. Тому розширення можливостей закладів вищої освіти має здійснюватися через систему заходів державного впливу переважно непрямого характеру, шляхом державного регулювання.

Дослідження функціонування вищої освіти здійснено у працях таких українських науковців, як В. П. Андрущенко, Л. І. Антошкіної, Т. М. Боголіб, Н. В. Бондарчук, Л. М. Васільєвої, В. С. Журавського, І. С. Каленюк, А. С. Кобця, О. А. Комарової, В. І. Куценко, О. М. Левченка, Е. М. Лібанової, О. Ф. Музиченка, Л. О. Плахотнікової, І. П. Приходька, Н. В. Семенюк, В. В. Сиченка, Н. В. Ушенко, Л. І. Федулової, Н. І. Холявко, Л. І. Цимбал та ін. Проблемам розвитку та фінансування вищої школи приділяли увагу відомі зарубіжні вчені, серед яких В. С. Вахштайн, Б. В. Железов, В. В. Іванов, Г. Іцковіц, Т. А. Мешкова, А. Мюллер-Армак, Л. І. Якобсон та ін. Різноманітні аспекти інноваційного розвитку вищої освіти розглядаються в роботах В. І. Лугового, М. Ф. Степко, Т. М. Боголіб, В. А. Жаміна, Є. М. Жильцова та ін.

Зважаючи на серйозний і вагомий внесок згаданих вчених і окресленої проблематики, варто наголосити, що інноваційний розвиток системи закладів вищої освіти України є процесом суперечливим і в науково-методичному аспекті недостатньо розробленим. Зокрема, сьогодні назріла потреба в обґрунтуванні шляхів удосконалення механізму державного регулювання інноваційного розвитку системи закладів вищої освіти за умов розширення автономії та децентралізації управління вищими навчальними закладами.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.
Дисертація виконана відповідно до наукової теми Дніпровського державного

аграрно-економічного університету “Розвиток вищої аграрної освіти на Придніпров’ї: історія та сучасність” (номер державної реєстрації 0118U004401), “Маркетинг інновацій та інноваційної продукції аграрного сектору” (номер державної реєстрації 0117U003055). Внесок автора полягає у дослідженні теоретичних питань і практичних рекомендацій щодо державного регулювання інноваційної діяльності у закладах вищої освіти.

Мета дослідження. Метою дисертаційного дослідження є обґрунтування теоретичних, методичних засад державного регулювання інноваційної діяльності у закладах вищої освіти та розробка практичних пропозицій щодо удосконалення державного регулювання інноваційної діяльності у закладах вищої освіти.

Досягнення окресленої мети передбачає виконання таких наукових завдань:

- обґрунтувати нову місію закладів вищої освіти і становлення університету підприємницького типу як соціально-економічного явища;
- розкрити сутність поняття “інноваційна діяльність закладів вищої освіти” та “інноваційний заклад вищої освіти” як об’єктів державного регулювання;
- узагальнити досвід іноземних країн щодо державного регулювання закладів вищої освіти;
- проаналізувати стан і тенденції державного регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти та з’ясувати проблемні сфери, що потребують активізації управлінських заходів;
- узагальнити історичну ретроспективу державного регулювання комерціалізації технологій закладів вищої освіти;
- проаналізувати передумови для інноваційного розвитку системи вищої освіти в Україні та запропонувати механізм управління інноваційною діяльністю за критерієм ефективності упровадження інновацій;

- визначити методичні підходи до формування механізму державного регулювання інноваційним розвитком системи вищої освіти;
- визначити напрями удосконалення державної політики стимулювання інноваційного розвитку закладів вищої освіти.

Об'єктом дослідження є державне регулювання інноваційної діяльності у закладах вищої освіти.

Предмет дослідження – механізми державного регулювання інноваційної діяльності у закладах вищої освіти.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційної роботи є методи фундаментальної і загальнонаукової теорії пізнання досліджуваних явищ і процесів, а також спеціальні методи, зокрема: формально-логічний метод і метод узагальнення (сприяли виявленню протиріч, проблемних питань під час розгляду понятійного апарату теорії державного управління); історичний метод (використання такого методу дозволило показати розвиток теорії і практики розвитку інноваційної діяльності у закладах вищої освіти); метод порівняння (під час дослідження заходів, що використовуються різними країнами для розвитку і стимулювання проведення інноваційної діяльності закладами вищої освіти); метод аналізу і системний підхід (для розкриття особливостей законодавчого та нормативно-правового регулювання здійснення інноваційної діяльності закладами вищої освіти; визначення основних тенденцій державного регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти); методи логічного узагальнення (дозволили сформулювати структуру та зміст механізмів державного регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти); економіко-статистичні методи (під час обґрунтування необхідності проведення інноваційної діяльності закладами вищої освіти та комерціалізації їхніх доробок); прогностичні методи (для формулювання обґрунтованих висновків, пропозицій та рекомендацій, визначення шляхів подальшого удосконалення механізму державного регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти України);

логічного узагальнення, графічні та статистичні методи (під час побудови схем, графіків і таблиць).

Інформаційною базою дисертаційної роботи є офіційні матеріали комітетів Верховної Ради України, міністерств і регіональних органів влади, монографії, дані річних звітів, інформаційних і аналітичних бюлетенів, науково-методичні публікації, матеріали Інтернет - ресурсів, яка загалом дозволила сформулювати об'єктивне уявлення про стан, проблеми і перспективи державного регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти України.

Наукова новизна одержаних результатів визначається особистим внеском автора у виконанні актуального наукового завдання в галузі державного управління, що полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад і практичних пропозицій щодо удосконалення державного регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти в Україні. Основні наукові положення, що здебільшого визначають новизну дослідження і демонструють відмінність одержаних результатів від наявних розробок, полягають у тому, що в дисертаційній роботі:

уперше:

- розроблено пізнавальну модель інституційних функцій і ролей закладу вищої освіти на основі виділення освітньої, наукової та підприємницької функцій університету і сфер їх перетину, що дозволяє проводити порівняльний аналіз і оцінку закладів вищої освіти в різних інноваційних системах на різних стадіях свого розвитку;

удосконалено:

- механізм управління інноваційною діяльністю закладу вищої освіти, який передбачає реалізацію послідовних восьми етапів, що дозволять охопити весь перелік робіт і всі елементи інноваційного ланцюжка зі створення інноваційної продукції, а також організувати ефективний менеджмент інноваційних процесів у закладах вищої

освіти з урахуванням критерію мінімізації витрат на створення та упровадження інновацій;

- методичні підходи до формування механізму державного регулювання інноваційним розвитком системи вищої освіти шляхом адаптації концепції “гнучкого управління”, що передбачає застосування державно-приватного партнерства як механізму реалізації інноваційної політики щодо розвитку системи вищої освіти та забезпечує: підвищення якості та доступності освітніх послуг; комерціалізацію результатів науково-дослідної роботи; розвиток соціальної відповідальності бізнесу; підвищення рівня затребуваності випускників закладів вищої освіти бізнес-структурами; підвищення якості трудових ресурсів, зростання інноваційної активності бізнесу тощо; визначення функцій реалізованих партнерством: ресурсної, майнової, відтворювальної, організаційної, інституційної, інтегрованої, інноваційної, соціальної; обґрунтування його стратегічних цілей та завдань;

- визначено напрями удосконалення державної політики стимулювання інноваційного розвитку закладів вищої освіти шляхом обґрунтування та розкриття стратегічного напрямку розвитку інноваційної діяльності закладу вищої освіти, а саме його інтеграція в економічний простір регіону з визначенням інструментарію державного управління кластеризації соціально-економічного простору регіону, який представлений у вигляді двох самостійних, але взаємопов’язаних блоків: заходи, що забезпечують модернізацію алгоритмів використання інструментів, які вже застосовуються органами державної влади та заходи щодо оновлення наявного інструментарію;

дістали подальшого розвитку:

- концептуальні засади функціонування сучасних закладів вищої освіти підприємницького типу як складової частини

інноваційної системи шляхом уточнення функцій держави і закладів вищої освіти у забезпеченні розвитку інноваційної системи;

- понятійно-категоріальний апарат теорії державного управління шляхом уточнення змісту понять: “інноваційна діяльність закладу вищої освіти” як об’єкта державного регулювання, що спрямована на: створення і комерціалізацію на ринку ідей, технологій, послуг, видів продукції з метою поліпшення соціально-економічного розвитку регіону і країни загалом; підготовку висококваліфікованих спеціалістів, здатних ефективно працювати в ринкових умовах інноваційної економіки; розробку, упровадження та використання в освітній діяльності інноваційних методів, підходів, технологій навчання; “інноваційний заклад вищої освіти” як університет підприємницького типу, основними завданнями якого є використання освітньої, наукової та інноваційної діяльності під час підготовки фахівців нового покоління, а також комерціалізація отриманих знань і наукових досліджень з метою поліпшення соціально-економічного розвитку регіону і країни загалом;

- пріоритетні напрями державного регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти з урахуванням досвіду провідних країн, що забезпечують поєднання загальнонаціональних і регіональних інтересів та орієнтовані на стимулювання закладів вищої освіти щодо проведення інноваційної діяльності та комерціалізацію інновацій.

Практичне значення одержаних результатів. У дисертаційній роботі сформульовані теоретичні положення й обґрунтовані практичні рекомендації, що спрямовані на розвиток механізмів державного регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти України. Основні ідеї та висновки дослідження довершено до рівня конкретних пропозицій, що стають слухними для упровадження в управлінську практику органів державної влади.

Основні положення дисертаційного дослідження були використані Комунальним закладом вищої освіти «Дніпровська Академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради (довідка № 208 від 12.03.2019) щодо державного регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти, а саме: обґрунтування формування механізму державного регулювання інноваційним розвитком системи вищої професійної освіти шляхом адаптації концепції «гнучкого управління», яка передбачає застосування державно-приватного партнерства, як механізму реалізації інноваційної політики щодо розвитку системи вищої професійної освіти; Дніпровським державним аграрно-економічним університетом у навчальний процес кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування під час розробки навчально-методичних комплексів дисциплін “Державне та регіональне управління”, “Інноваційний розвиток підприємства”, “Управління інноваціями” та проведення аудиторних занять (довідка № 44-11-334 від 07.03.2019), Департаментом освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації (довідка від 18.03.2019р.), Державною установою «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта» Міністерства освіти і науки України (довідка № 78-н від 07.03.2019 р.) при удосконаленні державного регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною працею. Усі результати, сформульовані висновки, методичні положення та пропозиції ґрунтуються на власних дослідженнях автора. У дисертації розкрито авторський підхід щодо напрямів удосконалення державного регулювання інноваційної діяльності закладів вищої освіти України.

Апробація результатів дисертації. Основні ідеї та положення дисертаційного дослідження презентовані на міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференціях, конгресах, круглих столах та інших науково-комунікативних заходах: “Актуальні проблеми управління та економічного розвитку в умовах інформатизації суспільства” (Київ, 2016); «Університет –

центр формування духовності, патріотизму та інтелігентності» (Дніпро, 2017); “Актуальные проблемы общественных наук” (Тбілісі, 2017); “Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи” (Дніпро, 2017); “Теорія і практика розвитку наукових знань” (Київ, 2018); “Аграрна наука ХХІ століття: реалії та перспективи” (Дніпро, 2018); “Аграрна наука ХХІ століття: реалії та перспективи” (Дніпро, 2019).

Публікації. Основні положення і результати дисертаційного дослідження висвітлено в наукових публікаціях, серед них: 7 статей у фахових виданнях України, 1 стаття в зарубіжному виданні, 7 публікацій в матеріалах науково-комунікативних заходів.

Структура і обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 231 сторінка. Дисертація містить 13 рисунків, 6 таблиць, 7 додатків. Список використаних джерел складається із 215 найменувань на 24 сторінках.

